

**Siirt Üniversitesi Öğrencilerinin Kurum
Odaklı Sosyalleşme Durumlarının
İncelenmesi: Nitel Bir Çalışma**

**Investigation of Institution-Oriented
Socialization of Siirt University Students: A
Qualitative Study**

Yazar

Bekir YEŞİL

bekiryesil56.by@gmail.com, ORCID NO: 0000-0002-0096-0437

Dr. Öğr. Üyesi Yunus Emre AVCI

yunusavci027@hotmail.com, ORCID NO: 0000-0002-1361-1463

Yayın Bilgisi

Yayın Türü: Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi: 12 Ağustos 2022

Kabul Tarihi: 27 Eylül 2022

Yayın Tarihi: 30 Aralık 2022

Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 10, Sayı 2, Aralık 2022

Siirt Üniversitesi Öğrencilerinin Kurum Odaklı Sosyalleşme Durumlarının İncelenmesi: Nitel Bir Çalışma

Öz

Bu çalışma Siirt Üniversitesi öğrencilerinin kurum odaklı sosyalleşme durumlarını ve öğrencilerin sosyalleşmelerinde üniversitenin avantaj ve dezavantajlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Nitel yöntem yaklaşımıyla desenlenmiş olan bu çalışmada durum (case study) deseninden yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunda maksimum çeşitlilik örneklemeyle belirlenmiş olan 6 akademik personel, 8 idari personel ve 19 öğrenci olmak üzere toplam 33 katılımcı bulunmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak alan uzmanları görüşleri doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre katılımcılar sosyalleşme sürecini tamamlamış üniversite öğrencisinin en önemli özelliğinin iletişim olduğunu belirtmiş, üniversitenin sosyal faaliyetlerini ve sosyal medya çalışmalarını ise genel olarak yetersiz olduğunu düşünmektedir. Araştırmanın katılımcıları üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinin önündeki en büyük engelin (sorunun) kültürel özelliklerden ve fiziksel imkânsızlıklardan kaynaklandığını ifade etmiştir. Bununla birlikte katılımcıların üniversitede sosyalleşme durumunun iyileştirilmesine yönelik daha çok etkinlik yapılmasını ve aktivite alanlarının artırılması yönünde önerilerde buldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyalleşme, Üniversite öğrencileri, Kurumsallaşma, Nitel çalışma.

Investigation of Institution-Oriented Socialization of Siirt University Students: A Qualitative Study

Abstract

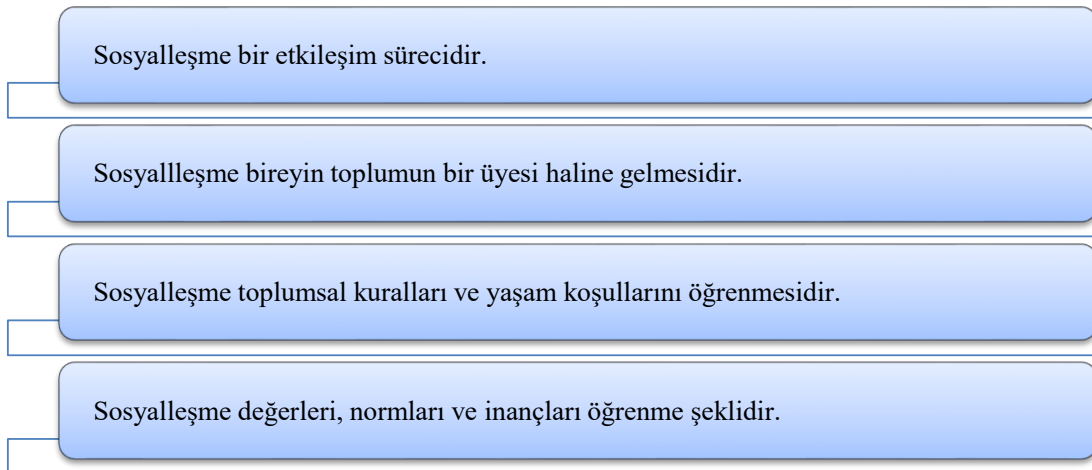
This study aims to determine the institution-oriented socialization status of Siirt University students and the advantages and disadvantages of the university in their socialization. In this study, which is designed with a qualitative method approach, the case study is used. In the working group of the research, there are a total of 33 participants, which are 6 academic staff, 8 administrative staff and 19 students, determined by the maximum diversity sampling. In this study, semi-structured interview form prepared by the researchers and in line with the opinions of field experts are used as a data collection tool. According to the results of the study, the participants stated that the most important feature of the university student, who has completed the socialization process, is communication; they see the social activities and social media activities of the university as inadequate in general; the biggest obstacle (problem) in front of university students' socialization stems from cultural characteristics and physical impossibilities; It has been determined that they want more activities to improve the socialization situation at the university and to increase the activity areas.

Keywords: Socialization, University students, Institutionalization, Qualitative Method.

Giriş

İnsanları diğer canlılardan ayıran çok sayıda faktör bulunmaktadır. İnsanların başkalarıyla sürekli etkileşim ve iletişim halinde bulunmalarının zorunluluğu bu farklılıklardan sadece birini oluşturmaktadır. Başkalarıyla sürekli etkileşim ve iletişim halinde olma zorunluluğu ise beraberinde sosyalleşme gibi önemli bir olguyu meydana getirmektedir. Başka bir ifadeyle insanların diğer insanlarla etkileşim içinde olması onların sosyalleşmelerinin de temel koşullarından biri olarak görülebilir. Bu bağlamda sosyalleşmeyi sağlayacak temel yapılardan birinin eğitim örgütleri olması kuvvetle muhtemeldir. Eğitim örgütleri içinde de içeriği ve özellikleri nedeniyle bireylerin sosyalleşmesinde aktif rol alması beklenen ve sosyalleşmeyi artırması istenen en önemli yerlerden birinin üniversiteler olması gerektiği söylenebilir. Dolayısıyla üniversitelerin en önemli işlevlerinden birinin sundukları imkânlar ve sağladıkları ortamlar nedeniyle öğrencilerin sosyalleşmelerine katkı olduğu anlaşılmaktadır.

İnsanlığın başlangıcından bu yana grup ve toplum halinde yaşamak bir gereksinim olarak ortaya çıkmıştır. Bu zorunluluk ve gereksinim beraberinde sosyalleşme gibi önemli bir ihtiyacı meydana getirmiştir. Çünkü insanoğlu birtakım zorlukları ancak toplu yaşamla oluşan birliktelik sayesinde aşabilmektedir (Atalay, Akbulut ve Yücel, 2013). Dolayısıyla sosyalleşmeyi insanın bir toplumsal yapının üyesi olarak toplumsal normlara uymasını sağlayan bir süreç olarak tanımlamak mümkündür. Sosyalleşme insanların doğumdan başlayıp ölüme kadar devam eden ve sosyalleştikleri bir zaman dilimine karşılık gelmektedir. Başka bir deyişle insanlar sosyalleşme sayesinde toplumda var olan kuralları, görenek ve gelenekleri öğrenme imkânına ulaşırlar (Karaboğa, 2018). Alanyazında sosyalleşmeye yönelik çeşitli araştırmalar yapılmış ve sosyalleşme değişik disiplinlerde çok geniş bir alana yayılmıştır. Buna karşın sosyalleşmeye yüklenen anlam ve derinlik konuya siyasi yaklaşımlardan dolayı çoğu kez sekteye uğrayabilmiştir (Deth, 2005). Öte yandan bireylerin sosyalleşmelerini sağlayan en önemli araçlar okul, aile ve arkadaş çevreleridir. İnsan toplumsal bir varlık olarak yaşamını sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesi için belli bir sosyalleşme sürecinden geçmesi gerekir. Sosyalleşme sürecinin aileyle başlayıp okul ve arkadaş çevresiyle devam ettiği de bilinmektedir (Aydın, 2000). Özellikle aileden sonra okul ortamı bireylerin sosyalleşmesinde kilit ve önemli bir konumdur. Çünkü okul ortamları neredeyse her toplumda sosyalleşmeyi, kültürel mirası ve kültürel birikimi aktarmayı sağlayan araçların başında gelir (Coşgun, 2012). Bu kapsamda sosyalleşmenin içeriği ve özellikleri genel olarak şu şekilde özetlenmektedir (Akdeniz, 1990; Kağıtçıbaşı, 1985).

Şekil 1. Sosyalleşmenin içeriği ve özellikleri

Sosyalleşme olgusunun çok sayıda işlevleri vardır. Bu işlevler arasında bireylerin topluma uygun bir üye olmaları gelmektedir. Edgar ve Sedgwick'e (2007) göre sosyalleşme süreciyle birey kültürel bir varlık haline gelir, kültürün mensubu olur. Böylece sosyalleşmeyle birlikte toplumun değerleri ve normları içselleştirilir, toplumsal roller öğrenilir. Ancak sosyalleşmede doğuştan gelen özellikler de önemli bir rol oynayabilmektedir. Kalıtsal özellikler mensubu olunan toplumsal değerlerin içselleştirilmesinde ve kabulünde farklılıklar gösterebilmektedir. Yani kişilik farklılıkları ve yaşam tarzı dikkate alındığında sosyalleşme sürecinin de farklılık gösterebileceği unutulmamalıdır (Vatandaş, 2020).

Sosyalleşmenin tanımı, kapsamı ve içeriğine yönelik yapılan açıklamalardan hareketle eğitim ve sosyalleşme sürecinin birbiriyle çok sıkı bir ilişki içinde olduğu söylenebilir. Çünkü sosyalleşme bireyin toplumun üyesi haline gelmeyi içermesi eğitim kurumlarının temel amaç ve yönelimleriyle ilgilidir (Austin, 2002). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesi de sosyal yapının kültürel dokusunun öğrenilerek öğrencilerin bağımsız bir birey olarak yetişmelerine imkân sağlar. Bu bağlamda üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinin sağlanması ve üniversitelerin sosyalleşme durumlarının önemli ve gerekli olduğu anlaşılmaktadır (Weidman, 1989). O halde üniversitelerin öğrencilerin sosyalleşip birbiriyle kaynaştıkları ve toplumsal değer ve normları aktarabilecekleri bir işleve sahip olmaları gerektiği söylenebilir.

Sosyalleşme olgusu toplumun değer ve normları ile bütünleşik olabilme süreciyle ilgilidir. Sosyalleşme insanların doğdukları andan itibaren ölümlerine kadar devam eder. İnsanlar sosyalleşme sayesinde birey olmayı da öğrenirler (Marshall, 2009). Esasında sosyalleşme toplumun beklentilerine uygun roller sergileyebilmeyi de içerir. Ancak sosyalleşme durumu toplumdan topluma farklılık gösterebilir. Yani her toplum aynı sosyalleşme süreçlerinden geçmez. Diğer bir deyişle her toplum kendi normlarını ve kendi değerlerini oluşturarak bireylerini şekillendirir (Altıkardeş, 2003). Her toplumun kendi normlarını ve kendi değerlerini bireylere aktarma işlevi ise farklı toplumsal kurumlar yoluyla gerçekleşmektedir. Bu kurumlardan birinin de üniversiteler olduğu söylenebilir. Çünkü üniversiteler farklı ve çeşitli kültürlerin bir araya geldikleri eğitim örgütleridir. Üniversite öğrencileri üniversite ortamlarının sağladıkları imkânlarla birbirleriyle tanışır ve farklı kültürlerle tanışırlar (Akyıl ve Yıldırım, 2020). Bu durum üniversite öğrencilerinde sosyalleşmeyi sağlar. Aynı zamanda genç bireylerin sosyalleşmesinde ise eğitim kurumları oldukça belirleyici olabilmektedir. Çünkü eğitim kurumları sosyalleşmenin sağlandığı kurumların başında yer almakta (Öktem, 2003) ve üniversiteler sosyalleşmenin en yoğun yaşandığı yerlerden biri olarak görülmektedir (Şahan, 2007). Nitekim alanyazında da üniversite öğrencilerinin sosyalleşme düzeylerini konu edinen çeşitli çalışmalara rastlanmış olması (Luo, 2010; Stott, 2004; Yağmur ve Tercan İçigen, 2016) bu çıkarımı desteklemektedir.

Geleceğe yön verecek olan temel göstergelerden biri eğitimidir. Eğitim toplumsal ve bireysel yaşamı şekillendiren önemli bir güçtür. Eğitim ve eğitim örgütleri sayesinde bireylerin zihinsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimleri artar. Toplumsal ihtiyaçlara da ancak sağlıklı ve donanımlı yetişebilen insanlar cevap verebilir. Bu nedenle bireylerin sosyalleşmelerinde ve 21.yüzyıl gereksinimlerinin karşılanmasında genel de eğitim kurumları, özelde ise üniversiteler çok belirleyici bir rol oynayabilmektedir (Şahin, 2012). John Dewey'e göre öğrencilerin sosyalleşmelerinde en önemli araç okullardır. Çünkü okullar bir yandan bireyin sosyalleşmesini sağlarken; öte yandan kendini ifade etmesini ve yaşama hazırlanmasını kolaylaştırır (Çakır, 2006). Bir yönüyle okullar ve eğitim örgütleri, yeni bilgilerin üretildiği yerler olarak toplumsal yapılara karşılık gelmektedir. Okullardan beklenen bireylere sadece meslek veya iş kazandırmak değil; aynı zamanda sosyal görev ve sorumlulukları yerine getirebilecek bireyler yetiştirmek olmalıdır (Balay, 2004).

Üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin sosyalleşmelerine yönelik yapılan çalışmaların daha çok öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal özelliklerinin sosyalleşme çerçevesinde incelenmesi,

sosyalleşmenin öğrenci çıktıları üzerindeki etkisi ve örgütsel sosyalleşmeye ilişkindir (Duru, 2008; Feldman, Smart ve Ethington, 2004; Kaplan, 2010; Pascarella ve Terenzini, 2005). Görüldüğü gibi alanyazında üniversite öğrencilerinin sosyalleşmelerine yönelik çalışmaların oldukça dar ve yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin sosyalleşme durumlarının ele alındığı daha fazla çalışmaya gereksinim olduğu iddia edilebilir.

Türkiye’de 2007’den sonra hemen hemen her ilde bir üniversite kurulmuş ve üniversitelerin yaygınlaşması söz konusu olmuştur. Kurulan bu yeni üniversitelerden biri de Siirt Üniversitesi’dir. Siirt Üniversitesi 29.05.2007 tarih ve 26536 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2809 sayılı kanunla kurulmuştur. Siirt Üniversitesi kurulduğu yıl olan 2007 yılından itibaren eğitim, öğretim, araştırma çalışmalarını ve kamu hizmetini sürdürmektedir. Siirt Üniversitesinde 10 fakülte, 3 yüksekokul, 4 enstitü, 6 meslek yüksekokulu ile 19 araştırma ve uygulama merkezi bulunmaktadır. Siirt Üniversitesi Siirt merkezde yer alan merkez yerleşkeyle Kurtalan ve Eruh yerleşkelerinde eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir (www.siirt.edu.tr). Görece yeni bir üniversite olarak kabul edilebilecek Siirt Üniversitesinin kurumsallaşma açısından hızlı gelişim ve değişim süreçleri yaşadığı anlaşılmaktadır. Ancak yeni kurulan diğer üniversitelerde olduğu gibi Siirt Üniversitesinin de bazı eksikliklerinin olması kuvvetle muhtemeldir. Sosyalleşme ve sosyalleşmeyi sağlayabilecek ortamlarının yeni kurulan üniversitelerde eksikliklerinin olması üniversitelerin işlevlerinin yerine getirilmesinde ciddi bir sorun teşkil edebilmektedir. Çünkü üniversiteler sadece akademik süreçlerin işlediği eğitim kurumları olarak görülemez. Üniversiteler akademik gelişimin yanı sıra bireylerin sosyal ve devinimsel gelişimlerine de katkı sağlayan özellikleriyle dikkat çekmektedir. Dolayısıyla üniversitelerin öğrencilerin sosyalleşmesine ilişkin imkânlarının belirlenmesi ve derinlemesine incelenmesi hem alanyazına hem de üniversitelerin gelişimlerine önemli katkılar sunabilir. Başka bir ifadeyle üniversitelerin öğrencilerinin sosyalleşmelerine katkıları düşünüldüğünde Siirt Üniversitesinin de öğrencilerine bu konudaki etkisini ortaya koymak, güçlü ve zayıf yönlerini tespit etmek önemli görülebilir. Diğer taraftan mevcut araştırmanın üniversitelerin sosyalleşme durumunu akademik, idari ve öğrenci katılımı gibi çok çeşitlilik gösteren bir katılımcı grubuyla ele alınmış olması çalışmanın bir başka önemi olarak görülebilir. Aynı zamanda araştırmayla elde edilecek sonuçların ve verilerin özellikle yeni taşra üniversitelerinde sosyalleşmenin önündeki engellerin belirlenmesi ve başka üniversitelere de bir öngörü sağlanması açısından da kayda değer olduğu düşünülmektedir.

1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırma Siirt Üniversitesi öğrencilerinin kurum odaklı sosyalleşme durumları ile öğrencilerin sosyalleşmelerinde üniversitenin avantaj ve dezavantajlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Sizce sosyalleşme sürecini tamamlamış bir üniversite öğrencisinin özellikleri nelerdir? Açıklar mısınız?
2. Siirt Üniversitesinin sosyal faaliyetlerini nitelik ve nicelik açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. Siirt Üniversitesinin sosyal medya faaliyetlerini nitelik ve nicelik açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?
4. Üniversitenizde öğrenci sosyalleşmesinin önündeki engeller (sorunlar) nelerdir? Nedenleriyle birlikte açıklar mısınız?
5. Üniversitenizin sosyalleşmeye katkısını artırmaya yönelik neler önerirsiniz?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Nitel yöntem yaklaşımıyla desenlenmiş olan bu çalışmada durum (case study) deseninden yararlanılmıştır. Bu kapsamda çalışmada durum desenleri türlerinden biri olan bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. Durum çalışması; herhangi bir olay veya durumun derinlemesine bir

şekilde sistematik olarak toplandığı ve gerçek yaşamda neler yaşandığının ortaya konulduğu bir nitel araştırma desenidir (Merriam, 2013). Bütüncül tek durum deseni ise birey, kurum veya program gibi tek bir analiz biriminin ele alınıp incelendiği araştırma desenidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmada da Siirt Üniversitesi öğrencilerinin kurum odaklı sosyalleşme durumları ile öğrencilerin sosyalleşmelerinde üniversitenin avantaj ve dezavantajların bir bütünlük ve derinlemesine ortaya koyup farklı paydaşların görüşlerine başvurulduğu için nitel araştırma desenlerinden bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Siirt Üniversitesinde görev yapan akademik personel ve idari personel ile Siirt Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme; incelenen durum veya olayla ilgili benzer ve farklı yönlerin ortaya çıkarılması, incelenen durumun daha kapsamlı bir biçimde betimlenmesini ifade etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın çalışma grubunda 6 akademik personel, 8 idari personel ve 19 öğrenci olmak üzere toplam 33 katılımcı bulunmaktadır. Araştırmanın çalışma grubuna ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara ilişkin kişisel bilgiler

Katılımcı *	Cinsiyet	Yaş	Yaşamının Büyük Ölçüde Geçtiği Yer	Günlük İnternet Kullanım Sıklığı	İnternete En Çok Erişim Sağladığımız Araç	Üniversitede Kullandığımız İnternet Erişimi	Üniversitenin WİFİ Ağı Verimliliği
A1	Erkek	38	Şehir	3-4 saat	Telefon	Mobil	İdare eder
A2	Erkek	38	Şehir	3-4 saat	Telefon	Okul WİFİ	Çok verimli
A3	Erkek	39	Şehir	3-4 saat	Telefon	Okul WİFİ	Çok verimli
A4	Erkek	40	Şehir	5 saat ve üzeri	Telefon	Mobil	Çok verimli
A5	Erkek	39	Şehir	5 saat ve üzeri	Bilgisayar	Okul WİFİ	Çok verimli
A6	Erkek	43	Şehir	1-2 saat	Telefon	Okul WİFİ	Çok verimli
İ1	Kadın	27	İlçe	3-4 saat	Telefon	Okul WİFİ	Çok verimli
İ2	Erkek	36	Şehir	1-2 saat	Telefon	Mobil	Çok verimli
İ3	Erkek	55	Şehir	1-2 saat	Telefon	Okul WİFİ	Çok verimli
İ4	Kadın	42	Şehir	1-2 saat	Telefon	Okul WİFİ	İdare eder
İ5	Erkek	35	Şehir	1-2 saat	Telefon	Mobil	İdare eder
İ6	Kadın	41	Şehir	3-4 saat	Telefon	Okul WİFİ	İdare eder
İ7	Erkek	50	Şehir	1-2 saat	Telefon	Mobil	İdare eder
İ8	Erkek	38	Şehir	5 saat ve üzeri	Telefon	Mobil	Çok verimli
Ö1	Kadın	23	Şehir	5 saat ve üzeri	Telefon	Okul WİFİ	Verimsiz
Ö2	Erkek	45	Köy	3-4 saat	Bilgisayar	Mobil	İdare eder
Ö3	Erkek	23	İlçe	5 saat ve üzeri	Telefon	Mobil	İdare eder
Ö4	Erkek	22	Şehir	3-4 saat	Telefon	Okul WİFİ	Verimsiz
Ö5	Erkek	28	Köy	3-4 saat	Telefon	Okul WİFİ	İdare eder
Ö6	Erkek	23	Şehir	3-4 saat	Telefon	Mobil	İdare eder
Ö7	Kadın	23	Köy	3-4 saat	Telefon	Mobil	Çok verimli

Ö8	Kadın	22	Köy	3-4 saat	Telefon	Okul WİFİ	Verimsiz
Ö9	Kadın	28	Şehir	3-4 saat	Telefon	Mobil	Verimsiz
Ö10	Kadın	24	Şehir	5 saat ve üzeri	Telefon	Mobil	Verimsiz
Ö11	Kadın	23	İlçe	3-4 saat	Telefon	Mobil	İdare eder
Ö12	Kadın	23	İlçe	3-4 saat	Telefon	Okul WİFİ	İdare eder
Ö13	Kadın	23	Köy	3-4 saat	Telefon	Okul WİFİ	İdare eder
Ö14	Kadın	23	İlçe	1-2 saat	Telefon	Okul WİFİ	İdare eder
Ö15	Kadın	23	Şehir	3-4 saat	Telefon	Okul WİFİ	İdare eder
Ö16	Kadın	25	Şehir	3-4 saat	Telefon	Mobil	Verimsiz
Ö17	Erkek	23	Köy	3-4 saat	Telefon	Mobil	Çok verimli
Ö18	Kadın	24	Şehir	5 saat ve üzeri	Telefon	Okul WİFİ	İdare eder
Ö19	Erkek	21	Şehir	1-2 saat	Telefon	Mobil	Çok verimli

*A: Akademik personel, İ: İdari personel, Ö: Öğrenci

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya 6 akademik personel, 8 idari personel ve 19 üniversite öğrencisi olmak üzere toplam 33 katılımcı araştırmaya dâhil edilmiştir. Katılımcıların 18’i erkek, 16’sı kadın; 22’si genel olarak yaşamının önemli bir kısmını şehirde, 5’i ilçede ve 6’sı köyde geçirmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması yaklaşık olarak 32’dir. Günlük internet kullanım sıklığı 1-2 saat olanların sayısı 8, 3-4 saat olanların sayısı 18, 5 saat ve üzeri olanların sayısı 7’dir. Telefonla internet erişimi olanların sayısı 31, bilgisayardan erişimi olanların sayısı 2’dir. Üniversitede internet erişimini okul wifisinden sağlayanların sayısı 17, mobilden sağlayanların sayısı 16 iken; üniversitenin wifi kalitesini idare eder diyenlerin sayısı 15, çok verimli diyenlerin sayısı 12, verimsiz diyenlerin sayısı ise 6 olarak belirlenmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak alan uzmanları görüşleri doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde konuya ilişkin önceden hazırlanmış sorular bulunur; ancak bu sorular amaca uygun bir şekilde araştırmanın gidişatına göre diğer başka sorularla desteklenmeye çalışılır (Altunışık, Coşkun, Yıldırım ve Bayraktaroğlu, 2001). Bu çerçevede literatür çalışması yapılarak 8 sorudan oluşan bir görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan 8 soruluk görüşme formu 1 Türkçe öğretmeni, 2 eğitim yönetimi alan uzmanı ve nitel alanda çalışması olan 2 öğretim üyesine gerekli geri dönütler için yollanmıştır. Uzman görüşlerinden gelen dönütler doğrultusunda 8 olan soru sayısından 3 soru araştırmanın amacından uzaklaşıldığı gerekçesiyle silinmiş ve geri kalan 5 soruda da dil ve anlatım açısından düzeltmeler yapılmıştır. Görüşme formunda yer alan 5 sorunun anlaşılabilirliğini test etmek amacıyla 3 katılımcıyla (1 akademisyen, 1 idari personel ve 1 öğrenci) pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu pilot uygulama neticesinde sorular yeniden gözden geçirilmiş ve uzman görüşü tekrar alınarak 5 soruluk görüşme formuna son şekli verilmiştir. Böylece araştırma için kullanılan görüşme formu literatür taraması, pilot uygulama dönütleri, uzman ve katılımcı görüşleri doğrultusunda hazırlanmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmaya ilişkin veriler 2021-2022 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde toplanmıştır. Araştırmaya 6 akademik personel, 8 idari personel ve 19 üniversite öğrencisi olmak üzere toplam 33 katılımcı araştırmaya gönüllü olarak dâhil edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu sorularına verilen yanıtlar araştırmacılara tarafından görüşme formlarına not alınarak kayıt altına

alınmıştır. Görüşmeler yaklaşık olarak 25 dakika sürmüş ve katılımcılara onam formu imzalatılmıştır. Katılımcılarla yapılan her bir görüşme uygun ortamlarda ve önceden randevu alınarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler araştırmanın amacına bağlı kalınarak yapılmıştır. Ayrıca tüm görüşmeler bittikten sonra araştırmacılar tarafından tutulan notlar herhangi bir veri kaybı olmaksızın katılımcılara okunmuş olup katılımcıların görüşlerini yansıtmayan ifadeler ya da açıklamalar silinmiştir. Araştırmanın her aşamasında etik kurallara riayet edilmiş ve Siirt Üniversitesi Etik Kuruldan gerekli etik izin onayı alınmıştır (Tarih: 08/08/2022, Saat: 13.00, Oturum Sayısı: 438). Ayrıca araştırmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuş olup yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analiz yöntemi önceden belirlenmiş tema ve kategorilerin belli bir sistematik düzen içinde özetlenip yorumlandığı ve doğrudan alıntılarla desteklendiği bir yöntemdir. Betimsel analiz yöntemi “çerçeve oluşturma, veri işleme, bulguları tanımlama ve bulguları yorumlama basamaklarından oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada geçerlik ve güvenilirliği artırmak için uzman görüşlerinden yararlanılmış, elde edilen bulgular katılımcı teyidiyle desteklenmiş, doğrudan alıntılardan yararlanılmış, ortaya çıkan tema ve kategoriler başka araştırmacılar tarafından da kontrol edilmiş ve katılımcılara istedikleri vakit araştırmadan ayrılacakları bilgisi verilmiştir. Bunun yanı sıra araştırmada hiçbir katılımcı kendi gerçek ismiyle rapor edilmeyerek rumuz kullanılmıştır.

Araştırmada inandırıcılığı (iç geçerlik) sağlamak amacıyla kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu literatüre bağlı kalınarak hazırlanmış ve görüşmeler yazıya dökülerek katılımcı teyidi sağlanmıştır. Araştırmanın aktarılabilirliği için araştırmayla ilgili tüm aşamalar detaylı bir şekilde açıklanmış, doğrudan alıntılara yer verilmiş, araştırma sonuçları açık ve sade bir dille rapor edilmiştir. Araştırmanın tutarlılığını (iç güvenilirlik) artırmak için araştırmacılar dışındaki farklı alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuş, alan uzmanları arasında görüş birliği sağlanmış ve sonuçlar herhangi bir genelleme yapılmaksızın doğrudan okuyuculara aktarılmıştır. Son olarak araştırmanın teyit edilebilirliğini (dış güvenilirlik) sağlamak amacıyla araştırmaya ilişkin tüm ham veriler başka araştırmacılar tarafından incelenmek üzere muhafaza edilmiştir. Böylece araştırmanın inandırıcılığı, aktarılabilirliği, teyit edilebilirliği ve tutarlılığı sağlanmaya çalışılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Sosyalleşme Sürecini Tamamlamış Bir Üniversite Öğrencisinin Özelliklerine İlişkin Bulgular

Sosyalleşen bir öğrencinin özelliklerini belirlemek amacıyla katılımcılara “Sizce sosyalleşme sürecini tamamlamış bir üniversite öğrencisinin özellikleri nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Sosyalleşme sürecini tamamlamış üniversite öğrencisinin özelliklerine ilişkin sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Sosyal bir üniversite öğrencisinin özellikleri

Tema	Kodlar	Katılımcılar	f
Sosyalleşme Göstergeleri	Girişkenlik	A4, İ1, İ3, İ8, Ö5, Ö7, Ö9, Ö12, Ö17	9
	Özgüven	A3, İ1, İ4, İ5, İ6, Ö4, Ö5, Ö8, Ö10, Ö12	10
	İletişim	A1, A3, A4, A5, İ1, İ2, İ3, İ5, İ6, İ8, Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19	23
	Uyum	A1, A2, A3, A4, A5, İ7, Ö3, Ö13, Ö16, Ö17, Ö18	11
Toplam			53

Tablo 2’de görüldüğü gibi sosyalleşme sürecini tamamlamış üniversite öğrencisinin özelliklerine ilişkin sonuçlar girişkenlik (f=9), özgüven (f=10), iletişim (f=23) ve uyum (f=9) kodları altında toplanmıştır. Buna göre katılımcılara göre sosyalleşme sürecini tamamlamış üniversite öğrencisinin en önemli özelliğinin iletişim (f=23) olduğu belirlenmiştir. İletişimi uyum (f=11), özgüven (f=10) ve girişkenlik (f=9) takip etmiştir. Buna göre katılımcılara göre sosyal bir üniversite öğrencisinin başkalarıyla iyi iletişim kurabilen, kendine özgüveni olan ve başkalarıyla uyum içinde olan girişken kişiler olmaları gerektiği anlaşılmaktadır. Sosyalleşme sürecini tamamlamış üniversite öğrencisinin özelliklerine ilişkin bazı katılımcı görüşleri şu şekildedir;

“Her şeyden önce üniversite öğrencisinin her ortamda kendisini özgürce ifade edebilen ve bulunduğu her yerde girişkenliğiyle başkalarına örnek olabilen özelliklere sahip olması gerekir (A4).”

“Sosyalleşme yaşam boyu devam edebilen bir süreçtir. Sosyalleşme aile, toplum ve yaşanılan çevreyle ilgilidir. Bir üniversite öğrencisinin sosyalleştiğinin en önemli göstergesi yaşadığı topluma kendisini ait hissetmesi ve kendisine bu konuda güvenip özgüven sahibi olmasıdır (İ4).”

“Bütün insanlarla iyi geçinebilen ve iletişimi amacına uygun bir şekilde gerçekleştirebilen kişiler sosyalleşmiştir. Üniversite öğrencisinin de iletişim kurarken kendi duygularını aktarabilmesi ve empatik bir düşünceye sahip olması beklenmektedir (Ö17).”

“Sosyalleşme sürecini tamamlamış bir öğrenci yeni durumlara kolayca adaptasyon sağlar. Yeni ortamlara uyum sağlama ve kendisinden farklı olarak gördüğü insanlara karşı her türlü önyargıdan uzak ve farklılıklara saygıyı temel alan bir anlayış sosyalleşmenin en önemli koşullarıdır (A1).”

3.2. Üniversitenin Sosyal Faaliyetlerinin Nitelik ve Nicelik Açısından Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Üniversitenin sosyal faaliyetlerinin nitelik ve nicelik açısından değerlendirilmesini sağlamak amacıyla “Siirt Üniversitesinin sosyal faaliyetlerini nitelik ve nicelik açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? sorusu yöneltilmiştir. Üniversitenin sosyal faaliyetlerinin nitelik ve nicelik açısından değerlendirilmesine ilişkin sonuçlar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Üniversitenin sosyal faaliyetlerinin nitelik ve nicelik değerlendirilmesi

Tema	Kodlar	Katılımcılar	f
Üniversitenin Sosyal Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi	Yeterli	A2, İ4, İ7, Ö18, Ö19	5
	Yetersiz	A1, A3, İ3, İ5, İ6, İ8, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17	23
	Kısmen Yeterli	A4, A5, A6, İ1, İ2	5
Toplam			33

Tablo 3'te görüldüğü gibi üniversitenin sosyal faaliyetlerinin nitelik ve nicelik açısından değerlendirilmesine ilişkin sonuçlar yeterli (f=5), yetersiz (f=23) ve kısmen yeterli (f=5) kodları altında toplanmıştır. Buna göre katılımcıların önemli bir kısmı (f=23) üniversitenin sosyal faaliyetlerini nitelik ve nicelik açısından yetersiz bulmaktadır. Beşer katılımcı ise üniversitenin sosyal faaliyetlerini nitelik ve nicelik açısından yeterli ve kısmen yeterli düzeyde gördüğü belirlenmiştir. Buna göre katılımcıların önemli bir kısmı üniversitenin sosyal faaliyetlerinin yetersiz olduğu görüşündedir. Başka bir ifadeyle katılımcıların çoğu üniversitenin sosyal faaliyetler bakımından eksiklikleri olduğu yönünde ortak bir düşünceye sahiptir. Üniversitenin sosyal faaliyetlerinin nitelik ve nicelik açısından değerlendirilmesine ilişkin bazı katılımcı görüşleri şu şekildedir;

“2007 yılında kurulan üniversitemiz aynı yıl içinde hayata geçirilen “her ile bir üniversite” söylemi doğrultusunda geniş bir kampüs alanı ve üniversiteleşme konusunda sunulan desteklerle yükseköğretim sistemine eklenmiştir. Genç sayılabilecek olan üniversitemiz 15 yıllık kısa bir serüvenine rağmen öğrencilerin sosyalleşmesine uygun etkinlikler sunduğunu düşünüyorum...(A2).”

“Üniversitemiz ne yazık ki sosyal faaliyetler açısından diğer üniversitelerle kıyaslandığında oldukça yetersiz olduğu görülmektedir. Üniversitenin akademik gelişime odaklanması ve şehrin genel kültürel ve sosyolojik dinamiklerinin özellikleri sosyal faaliyetlerini kapsam ve nitelik yönünden sınırlandırmaktadır (İ3).”

“Bir üniversite öğrencisi olarak 4 yıldır bu üniversitede okuyorum; ancak kayda değer hiçbir sosyal faaliyete rastlamadım. Yapılan sosyal faaliyetler sadece mezuniyet törenleri gibi klasik ve zorunlu faaliyetler şeklinde yapılmaktadır (Ö7).”

“Üniversite yeterli düzeyde sosyal faaliyetlere yer verilmediği kanaatindeyim. Üniversiteler daha aktif, daha çok sosyal ve daha çok etkileşim halinde olması gereken yerlerdir (Ö14).”

“Üniversitemiz küçük bir ilde kurulmuş olmasına rağmen sosyal faaliyetlerinin çok kötü olduğunu söyleyemem. Bu konuda canla başla çalışan arkadaşlarımız var ve biz buna şahidiz. Fakat üst düzeyde bir sosyal faaliyetlerden de bahsetmek biraz zor sanki...(İ2).”

3.3. Üniversitesinin Sosyal Medya Faaliyetlerinin Nitelik ve Nicelik Açısından Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Üniversitesinin sosyal medya faaliyetlerinin nitelik ve nicelik açısından değerlendirilmesini sağlamak amacıyla katılımcılara “Siirt Üniversitesinin sosyal medya faaliyetlerini nitelik ve nicelik açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? sorusu yöneltilmiştir. Üniversitenin sosyal medya faaliyetlerinin nitelik ve nicelik açısından değerlendirilmesine ilişkin sonuçlar Tablo 4'te

verilmiştir.

Tablo 4. Üniversitenin sosyal medya faaliyetlerinin nitelik ve nicelik değerlendirilmesi

Tema	Kodlar	Katılımcılar	f
Üniversitenin Sosyal Medya Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi	Yeterli	A2, A4, A6, İ5, İ7, Ö1, Ö3, Ö4, Ö8, Ö9, Ö13, Ö15, Ö19	13
	Yetersiz	A1, A3, A5, İ6, İ8, Ö2, Ö5, Ö6, Ö7, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18	16
	Kısmen Yeterli	İ1, İ2, İ3, İ4,	4
Toplam			33

Tablo 4’te görüldüğü gibi üniversitenin sosyal medya faaliyetlerinin nitelik ve nicelik açısından değerlendirilmesine ilişkin sonuçlar yeterli (f=13), yetersiz (f=16) ve kısmen yeterli (f=4) kodları altında toplanmıştır. Buna göre katılımcıların önemli bir kısmı (f=16) üniversitenin sosyal medya faaliyetlerini nitelik ve nicelik açısından yetersiz bulmaktadır. 13 katılımcı üniversitenin sosyal medya faaliyetlerini nitelik ve nicelik açısından yeterli görmüşken; 4 katılımcı ise üniversitenin sosyal medya faaliyetlerini nitelik ve nicelik açısından kısmen yeterli gördüğünü belirtmiştir. Buna göre katılımcıların çoğu üniversitenin sosyal medya faaliyetlerine gerekli önemi verme konusunda eksikleri olduğunu düşünmektedir. Üniversitenin sosyal medya faaliyetlerinin nitelik ve nicelik açısından değerlendirilmesine ilişkin bazı katılımcı görüşleri şu şekildedir;

“Aslında üniversitemiz webinarlar, konferanslar ve çevrimiçi online sohbetler açısından çok sayıda etkinliğe imza atmaktadır. Bu faaliyetlerin bir kısmı da akademisyenlere yönelik olması da güzel...(A6).”

“Üniversitemizin sosyal medya faaliyetleri nitelik ve nicelik yönünden yetersizdir. Sürekli personel rotasyonu veya değişimi sosyal medya araçlarındaki sürekliliği çok olumsuz etkileyebiliyor. Yani sosyal medya faaliyetleri diğer üniversitelerin çok gerisinde...(İ6).”

“Bazı zamanlar anlık olarak gelişen üniversiteyle ilgili durumları çok sonradan öğreniyoruz. Sosyal medya araçlarının ve faaliyetlerinin çok daha hızlı ve aktif olması gerekir. Öyleki pandemi sürecinde sosyal medya faaliyetlerinin ne kadar önemli olduğunu gördük (Ö11).”

“Üniversite akademik ve personel işleriyle ilgili sosyal medya çalışmaları yeterliyken; öğrenci ve halkla ilişkiler kapsamında sosyal medya çalışmalarının çok gelişmediğini söyleyebilirim (İ1).”

3.4. Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşmesinin Önündeki Engellere (Sorunlara) İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinin önündeki engelleri (sorunları) belirlemek amacıyla “Üniversitenizde öğrenci sosyalleşmesinin önündeki engeller (sorunlar) nelerdir? Nedenleriyle birlikte açıklar mısınız?” sorusu yöneltilmiştir. Üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinin önündeki engellere (sorunlara) sonuçlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinin önündeki engeller (sorunlar)

Tema	Kodlar	Katılımcılar	f
Sosyalleşmesinin Önündeki Engeller (Sorunlar)	Kültürel Özellikler	A1, A2, A3, A4, A5, İ3, İ4, İ6, İ8, Ö15, Ö19	11
	Şehrin İmkânları	A4, A5, A6, İ1, Ö15, Ö19	7
	Meslek Kaygısı	A3	1
	Fiziksel İmkânlar	A1, A5, İ5, İ7, Ö3, Ö6, Ö9, Ö13, Ö16, Ö17	10
	Ekonomik Durum	A4, İ2, İ3, İ8, Ö1, Ö4, Ö10	7
	Etkinliklerin Yetersizliği	İ5, Ö2, Ö6, Ö8, Ö11, Ö12, Ö14, Ö16	8
	İletişim Eksikliği	Ö1, Ö2	2
Toplam			46

Tablo 5’te görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinin önündeki engeller(sorunlar) kültürel özellikler (f=11), şehrin imkânları (f=7), meslek kaygısı (f=1), fiziksel imkânlar (f=10), ekonomik durum (f=7), etkinliklerin yetersizliği (f=8) ve iletişim eksikliği (f=2)kodları altında toplanmıştır. Buna göre katılımcılar üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinin önündeki en büyük engellerin kültürel özellikler (f=11) ve fiziksel imkânlardan (f=10) kaynaklandığını düşünmektedir. Bununla birlikte katılımcılar meslek kaygısının (f=1) ve iletişim eksikliğinin ise (f=2)üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinin önünde çok önemli olmadığı yönünde fikir beyan etmişlerdir. Buna göre katılımcılar daha çok sosyalleşmenin önündeki en büyük engellerin kültürel özelliklerden ve üniversitenin fiziksel imkânlarından kaynaklandığını düşünmektedir. Üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinin önündeki engellere(sorunlara)yönelik bazı katılımcı görüşleri şu şekildedir;

“Kulüp ve etkinliklerin sadece konferans şeklinde yapılarak şehrin kültürel dokusuna uygun olmayan ve kültürel yapısına hitap etmeyen etkinlikler en büyük engellerden biri olarak görmekteyim...(A5).”

“Sosyalleşmede üniversitenin kurulduğu yer de belirleyici bir faktör olabilmektedir. Üniversitemizin kurulduğu şehrin var olan fırsatları ve imkânları çok yetersiz. Sosyal ve kültürel etkinlikler şehrin imkânları ölçüsünde şekillenmektedir (İ1).”

“Öğrencilerde meslek ve gelecek kaygısı var. Atanabilmek için KPSS’ den çok iyi bir not almaları gerekir. Diğer türlü atanamayacaklarını bildikleri için öğrenciler sosyalleşmelerini sağlayabilecek etkinlikleri erteleyebilmektedir (A3).”

“Üniversitede oturup konuşacağımız güzel ve geniş mekânlar çok az veya hiç yok... Bu ortamların olmaması öğrencilerin birlikte kaynaşmalarının önündeki en büyük engeldir. (Ö13).”

“Son zamanlarda ülke genelinde yaşanan ekonomik krizler bizleri de çok kötü etkiledi. Kıt kanaat geçiniyoruz... Ekstradan başkalarıyla vakit geçirebileceğimiz yerlere ve ortamlara çok katılamıyoruz. (Ö10).”

“Üniversitede ciddi manada sosyal etkinlik kıtlığı var. Herkes kendi kendine bir şeyler yapma telaşında; ama öğrencilerin sosyalleşmesi için farklı ve değişik etkinlikler neredeyse yok...(İ5).”

“Üniversite öğrencileri arasında etkileşim çok az... Hatta aynı sınıfta ve aynı bölümün öğrencileri arasında da iletişim çok az...Bu nedenle ister istemez sosyalleşme gerçekleşmemektedir (Ö2).”

3.5. Üniversitede Sosyalleşme Durumunun İyileştirilmesi Kapsamında Sunulan Önerilere İlişkin Bulgular

Üniversitede sosyalleşme durumunun iyileştirilmesi kapsamında sunulan önerileri tespit etmek üzere katılımcılara “Üniversitenizin sosyalleşmeye katkısını artırmaya yönelik neler önerirsiniz” sorusu yöneltilmiştir. Üniversitede sosyalleşme durumunun iyileştirilmesine yönelik öneriler Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Üniversitede sosyalleşme durumunun iyileştirilmesine yönelik öneriler

Tema	Kodlar	Katılımcılar	f
Sosyalleşmenin İyileştirilmesine Yönelik Öneriler	Kültürel Dokunun zenginleştirilmesi	A2, A4, İ3, İ5	4
	Etkinliklerin Artırılması	A3, A4, A5, İ5, İ7, İ8, Ö4, Ö6, Ö12, Ö14, Ö15, Ö18	12
	Aktivite Alanlarının Artırılması	A5, İ4, İ7, Ö2, Ö3, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö16, Ö17, Ö19	13
	İdare ve Öğrenci Etkileşiminin Artırılması	A1, İ8, Ö1, Ö2, Ö8	5
	Eğitim Anlayışının Değiştirilmesi	A1, Ö1, Ö8	3
Toplam			37

Tablo 6’da görüldüğü gibi üniversitede sosyalleşme durumunun iyileştirilmesine yönelik öneriler kültürel dokunun zenginleştirilmesi (f=4), etkinliklerin artırılması (f=12), aktivite alanlarının artırılması (f=13), idare ve öğrenci etkileşiminin artırılması (f=5) ve eğitim anlayışının değiştirilmesi (f=3) kodları altında toplanmıştır. Buna göre katılımcıların üniversitede sosyalleşme durumunun iyileştirilmesine yönelik önerileri en çok aktivite alanlarının artırılması (f=13) ve etkinliklerin artırılması (f=12) şeklinde olmuştur. Katılımcıların üniversitede sosyalleşme durumunun iyileştirilmesine yönelik önerilerinin eğitim anlayışının değiştirilmesi (f=3), kültürel dokunun zenginleştirilmesi (f=4), idare ve öğrenci etkileşiminin artırılması (f=5) konularında daha az olduğu tespit edilmiştir. Buna göre katılımcılar sosyalleşmeyi sağlamak amacıyla etkinliklerin ve aktivite alanlarının artırılması gerektiğine dikkat çekmiştir. Üniversitede sosyalleşme durumunun iyileştirilmesine yönelik katılımcı önerilerinden bir kısmı şu şekildedir;

“Öğrencilerimizin sosyalleşme durumlarının daha ileri bir noktaya taşınmasındaki en önemli dinamik değişen kültürel dokunun bir zenginlik olarak görülmesi ve bu yönde atılacak adımların yeni bir eksen değişimini tetiklemesi olacaktır (A2).”

“Üniversitemizi daha iyi tanıtabilecek ve öğrencilerin birbirleriyle kaynaşmasını sağlamak amacıyla belli dönem ve aralıklarda tüm öğrencilerin birlikte olabilecekleri geziler ve tanıtım etkinlikleri yararlı olabilir (İ7).”

“Üniversite öğrencilerinin sosyalleşmelerinde en kayda değer şey etkinliklerin yapılabileceği alanların olmasıdır. Üniversiteleri dört duvardan ve sığ bir bina yığından ibaret olmadığını anlamamız lazım...(Ö19).”

“Üniversite yönetiminin bu konuyu öncelikleri arasına alması gerekir. Öğrenci ve idare arasındaki geçilmez kalın duvarların yıkılması, idarecilerin yetkilerini katı ve otoriter bir şekilde kullanmayıp karar süreçlerine öğrencileri de dâhil etmesi, ilgili birimlerin etkin ve verimli bir şekilde çalışması olumlu sonuçlar doğuracaktır (A1).”

“Eğitim yaklaşımımızın değişmesi sosyalleşmeyi zaten beraberinde getirecektir. Klasik ve sadece akademik yönüyle öğrenciyi ele alan bir eğitim anlayışının değişmemesi sosyalleşmeyi de engeller. Bu nedenle sosyalleşme konusunda eğitim yaklaşımımızın yenilenmesi ve farklılık göstermesi üniversite öğrencilerinin sosyalleşmelerine büyük bir katkı sunabilir...(Ö1).”

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırma Siirt Üniversitesi öğrencilerinin kurum odaklı sosyalleşme durumları ile öğrencilerin sosyalleşmelerinde üniversitenin avantaj ve dezavantajlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın genel sonuçları bir bütün olarak ele alındığında üniversite öğrencilerinin sosyalleşme düzeylerinin ve üniversitenin sosyalleşmeye yönelik faaliyetlerinde eksiklikler olduğu, sosyalleşmeyle ilgili durumun gelişmesi için etkinlik ve aktivite odaklı çalışmaların yapılması gerektiği belirlenmiştir.

Araştırmanın katılımcılarına göre sosyalleşme sürecini tamamlamış üniversite öğrencisinin daha çok iletişim özellikleri göstermesi gerekmektedir. İletişim bireylerin birbirleriyle etkileşim halinde olması, duygu ve düşüncelerini paylaşmaları anlamına gelmektedir. İletişim özelliklerinin doğrudan sosyalleşmeyi sağlaması aslında beklenen bir sonuç olarak görülebilir. Çünkü iletişim beraberinde başka insanlarla etkileşimi gerektirir. Nitekim katılımcıların da sosyalleşme konusunda iletişime yönelik vurgular yapması bu düşünceyi destekler niteliktedir. Üniversitelerin sosyalleşme bağlamında öğrenci merkezli bir yapı göstermesi ve sosyal etkinlik ağırlıklı aktiviteler düzenlemesi üniversite öğrencilerinin sosyalleşme özelliklerine önemli katkılar sağlayabilir. İletişim başkalarıyla ilişki içerisinde olmanın bir gereğidir (Schramm, 1993). Kaya'ya (2001) göre iletişimin yararı toplum ve birey arasında dengeyi sağlaması ve önceden belirlenmiş amaçların gerçekleştirilmesidir. Webnin'e (2008) göre de iletişim sosyalleşme için gereklidir. Çünkü sosyal yaşamın dengeli bir şekilde sürdürülebilmesi ve hayatta kalabilmenin ön koşulu iletişimdir. Ergin (2003) ve Khumhar (2014) bezer şekilde iletişimin sosyal sonuçlarına ve etkisine dikkat çekmiştir. Bu düşünceler araştırmanın sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın diğer bir başka sonucu üniversitenin sosyal faaliyetlerinin nitelik ve nicelik açısından neredeyse tüm katılımcılar tarafından yetersiz görülmesine yöneliktir. Başka bir ifadeyle katılımcılar üniversitenin sosyal faaliyetlerinin istenilen düzeyde olmadığı konusunda hemfikir oldukları anlaşılmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasında araştırmanın yapıldığı üniversitenin taşra bir üniversite olmasının veya henüz yeni sayılabilecek bir üniversite oluşunun etkili olduğu düşünülmektedir. Üniversitenin halkla ilişkiler ve öğrenci alımları konusunda avantajlı bir konuma gelmesi konusunda sosyalleşme etkinliklerinin önemli bir göstergelerinden biridir. Nitekim alanyazında sosyalleşme faaliyetlerinin eksik veya yetersiz olduğu yerlerde bireylerin içinde buldukları yapının gereklerine uygun hareket edemeyecekleri ve söz konusu mekanların da üstlenmeleri gerektiği rolleri gerçekleştiremediklerine yönelik araştırmalar vardır (Austin, 2002; Tierney vd., 2005; Weidman, Twale ve Stein, 2001). Bu nedenle mevcut araştırmada da sosyal faaliyetlerinin yetersiz olması üniversitenin üstlenmesi gerektiği sosyal işlevleri yerine getirememesinin doğal bir sonucu olarak görülebilir. Dolayısıyla yeni kurulan veya kurulma aşamasında olan üniversitelerin sosyalleşme odaklı etkinliklere ağırlık vermesi gerekir.

Katılımcılar üniversitenin sosyal medya faaliyetlerini de nitelik ve nicelik açısından yetersiz

buldukları görülmüştür. Hem sosyal faaliyetlerin hem de sosyal medya faaliyetlerinin nitelik ve nicelik açısından yetersiz ve benzer özellikler göstermesi dikkat çekicidir. Bu sonucun ortaya çıkması sosyal faaliyetler ile üniversitenin sosyal medya faaliyetlerinin birbiriyle tutarlılık göstermesiyle ilgili olabilir. Diğer bir deyişle sosyal faaliyetleri fazla ve yoğun olan üniversitelerin aynı zamanda sosyal medyayı da etkin ve aktif kullandıklarının bir ispatı olabilir. Sosyal medya faaliyetlerinin eğitim kurumlarında eksiksiz bir şekilde gerçekleştirilmesi doğru bilginin yaygınlaşması, şeffaflığın sağlanması, bilgiye hızlı erişimin olması ve kurum ile çevre arasında etkin bir iletişim için gerekli görülmektedir (Aharoney, 2012; Carr, 2007; Larkin, 2011). Alanyazındaki bu sonuçlardan ve açıklamalardan hareket ederek araştırmaya konu olan üniversitenin bilgiye erişim ve çevreyle etkileşim konusunda bazı eksikliklerinin olduğu söylenebilir. Diğer bir anlatımla sosyal medya faaliyetlerinin istenen düzeyde olmayışı üniversitenin kurumsallaşması açısından önemli bir eksiklik olarak görülebilir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinin önündeki en büyük engellerin şehrin sahip olduğu kültürel özellikler ile üniversitenin fiziksel şartlarının uygun olmamasının rol oynadığı saptanmıştır. Üniversitenin kurulduğu şehrin farklı kültürel mozayığı kendi içinde barındırabilecek bir yapıya sahip olması ve farklı dillerin konuşulduğu bir sosyal sahip olması bu sonuç üzerinde etkili olduğu tahmin edilmektedir. Farklı kültürel çeşitlilik bir yönüyle sosyalleşmenin önünde bir engel olarak çıkmış olabilir. Sadece kendi kültürünü dikkate alma, başka kültürlerle etkileşim halinde olmama durumu sosyalleşmeyi önlemiş olabilir. Üniversitede sosyalleşme için uygun fiziksel koşulların olmaması söz konusu üniversitenin küçük bir üniversite oluşuyla ve bazı alanlarda arzu edilir düzeyde çalışmalar yapılmadığına işaret etmektedir. Bu sonuçlar üniversitenin hâlâ çokkültürlülük bağlamında sorunları olduğuna işaret etmektedir. Yani üniversitenin kurulduğu şehrin kültürel özellikleri ile öğrencilerin kültürel özellikleri arasında tam bir tutarlılığın olmadığı anlaşılmaktadır. Nitekim bu durum çokkültürlü bir anlayışın egemen kılınmasıyla aşılabilir. Kostova (2009) sosyalleşmenin en büyük engelini farklı kültürlere kapalı olmayla; Başbay ve Kağnıcı (2011) farklı kültürlere önyargılı olmayla; Stables (2005) sosyal adalet uygulamalarıyla; Adamou (2003) kültürel sermayenin gelişmişliğiyle ilgili olduğunu belirtmektedir. Bu açıklamalar araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Araştırmaya dâhil olan katılımcılar üniversitede sosyalleşme durumunun iyileştirilmesine yönelik olarak en çok etkinliklerin yapılması ve aktivite alanlarının genişletilmesine yönelik olduğu belirlenmiştir. Nitekim bu sonuç sosyalleşme için makul ve uygun öneriler şeklinde değerlendirilebilir. Çünkü sosyalleşmeyi artırabilmek için hem uygun bir şekilde sosyal etkinliklere hem de sosyal etkinliklerin yapılmasını kolaylaştıracak farklı etkinlik alanlarına gereksinim vardır. Sosyalleşme yönelik üniversitede uygun alanların azlığı veya yokluğu üniversite içinde bu görevi üstlenmek ve yapmak zorunda olan bazı bölümlerin görev ve sorumlulukları konusunda gereken önemi vermediklerine işaret etmektedir. Bu nedenle sosyal ve kültürel işlerden sorumlu olan bölümlerin genel görev tanımlarının yeniden ele alınıp gerekli önlemlerin alınmasının olumlu yansımaları olacağı söylenebilir. Kartal'a (2003) göre bireyin içinde bulunduğu kurumla değer yargıları arasında dengenin sağlanması ancak sosyalleşmeyle mümkündür. Çünkü sosyalleşme sürecinin başarılı bir şekilde gerçekleşmiş olması bireylerin aidiyetlerini artırarak kurumlarına karşı doyum elde etmelerini sağlar. Aynı zamanda sosyal etkinlikler bireyin kurallara uymasına da ciddi katkılar sağlar (Eren, 2000). Ayrıca Özgen, Öztürk, Yalçın da (2005) sosyalleşmenin bireylerde olumlu tutumlar gelişmesini kolaylaştırdığını belirtmektedir. Tüm bu sonuçlar sosyal etkinliklerin ve sosyal aktivite alanlarının olması gerektiğine işaret eder. Dolayısıyla araştırmanın bu yöndeki sonuçlarının da alanyazınla örtüştüğü söylenebilir.

Araştırmada elde edilen sonuçlardan hareketle uygulayıcılara ve araştırmacılara çeşitli önerilerde bulunulabilir. Bu öneriler şu şekilde sıralanabilir;

- Öğrencilere yönelik iletişim ve etkileşim içerikli dersler konulabilir.
- Öğrencilerin birbirleriyle ve üniversite yöneticileriyle olan etkileşimlerini artırmak amacıyla piknik, çay partisi ve tanışma toplantıları gibi farklı aktivitelere ağırlık verilebilir.
- Ders içerikleri ve müfredat kültürel dokunun zenginleştirilmesi ve çeşitlendirilmesi açısından güncellenebilir.
- Kurum içi uygulamalı faaliyet sayısı artırılabilir.
- Üniversite yöneticileri ve paydaşlar sosyal faaliyetleri artırmak için farklı sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapabilir.
- Üniversite sosyal medya faaliyetlerinin etkin ve verimli işlenmesi için üniversite çatısı altında bir birim kurulabilir.
- Araştırma genellenebilir sonuçlar vermemektedir. Bu nedenle araştırmanın genellenebilirliğini artırmak için farklı değişkenlerle ilişkisini ele alan nicel çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Adamou, T. M. (2003). Multicultural education and democratic enhancement. Paper presented in the Annual Meeting of the American Political Science Association. August 28-31, Philadelphia.
- Aharoney, N. (2012). Twitter use by three political leaders: An exploratory analysis. *Online Information Review*, 36(4), 587-63.
- Akdeniz, S. (1990). *Eğitim sosyolojisi*. İstanbul: İFAV Yayınları.
- Akyıl, L. ve Yıldırım, O. (2020). Kültürlerarası duyarlılık, etnikmerkezcilik ve sosyal medya kullanımı etkileşimi. *BAD Sosyal Bilimler Dergisi, Özel Sayı*, 384-395.
- Altıkardeş, İ. (2003). *Din, sosyalleşme ve hoşgörü*. İstanbul: Rağbet Yayınları.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S.(2001). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Atalay, A., Akbulut, A., & Yücel, A.S. (2013). Bireylerin sosyal algı ve sosyalleşme düzeylerinin gelişiminde rekreasyonel uygulamaların önemi. *Uluslararası Hakemli Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi*, 1(1), 18-29.
- Austin, A. E. (2002). Preparing the next generation of faculty: Graduate school as socialization to the academic career. *The Journal of Higher Education*, 73, 94-122.
- Austin, A. E. (2002). Preparing the next generation of faculty: Graduate school as socialization to the academic career. *The Journal of Higher Education*, 73, 94-122.
- Aydın, M. (2000). *Kurumlar sosyolojisi*. Ankara: Vadi Yayınları.
- Balay, R. (2004). *Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2), 61-82.
- Başbay, A. ve Kağnıcı, Y. (2011). Çokkültürlü yeterlik algıları ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36, 199-212.
- Carr, N. (2007). Thebenefits of goingdirect. *American School Board Journal*, 194(4),58-60.
- Coşgun, M. (2012). Gençlerin kimlik gelişimi ve sosyalleşme sürecine televizyon dizilerinin etkisi (Sakarya ili Kocaali ilçesi örneği). *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 28, 1-21.
- Çakır, T. (2006). John Dewey'in eğitim felsefesi bağlamında "eğitim hakkı" ve günümüz eğitim sistemine eleştirel bir bakış. *Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 6, 30-36.
- Deth, J. W. V. (2005). Kinder und politik. *Aus Politik und Zeitgeschichte*, 41, 3-6.
- Duru, E. (2008). The predictive analysis of adjustment difficulties from loneliness, social support, and social connectedness. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8(3), 833-856.
- Edgar, A., & Sedgwick, P. (2007). *Kültürel kuramda anahtar kavramlar*. (M. Karaşahan, Çev.), İstanbul: Açılım Kitap Yayınları.
- Eren, E. (2000). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta.
- Ergin, H. (2003). *İletişim becerileri eğitim programının okul öncesi dönem çocuklarının iletişim beceri düzeylerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Feldman, K. A., Smart, J. C., & Ethington, C. A. (2004). What do college students have to lose? Exploring the outcomes of differences in person- environment fits. *The Journal of Higher Education*, 75(5), 528-555.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1985). *İnsan ve insanlar*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.
- Kaplan, E. J. (2010). *Peer social networks among low income students at an elite college*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Pensilvanya Üniversitesi, Eğitim Enstitüsü, ABD.

- Karaboğa, M. T. (2018). Üniversite öğrencilerinin bir sosyalleşme alanı olarak sosyal medya hakkındaki görüşleri. *Mersin Üniversitesi, 14*(3), 912-936.
- Kartal, S. (2003). *İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerin örgütsel sosyalleşme düzeyleri (Ankara ili örneği)*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya D. (2001). *Etkili iletişim, sunum teknikleri ve beden dili, eğitim semineri metinleri*. Harp Akademileri.
- Khumbar, V. M. (2014). Business communications. *Journal of Economics, 1*, 1-23.
- Kostova, S. Ç. (2009). Çokkültürlü eğitim: Bulgaristan örneği. *Kaygı Gergisi, 12*, 217-230.
- Larkin, P. (2011). Getting connected. *Principal Leadership, 12*(1), 22-25.
- Luo, L. (2010). Social networking websites: An exploratory study of student peer socializing in an online LIS program. *Journal of Education for Library and Information Science, 51*(2), 86-102.
- Marshall, G. (2009). *Sosyoloji sözlüğü* (Çev.: Osman Akınhay, Derya Kömürcü) Ankara: Bilim ve Sanat Yayıncılık.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Öktem, Ş. (2003). *Okullarda beden eğitimi ve sporun öğrencilerin toplumsallaşmasındaki rolü* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Özgen, H., Öztürk, A. & Yalçın, A. (2005). *İnsan kaynakları yönetimi*. Adana: Nobel.
- Pascarella, E. T. & Terenzini, P. T. (2005). *How college affects students: A third decade of research* (Vol. 2). San Francisco: Jossey-Bass.
- Schramm, W. (1993). How communication works. In W. Schramm (Ed.), *The process and effects of communication*. University of Illinois.
- Stables, A. (2005). Multiculturalism and moral education: individual positioning, dialogue and cultural practice. *Journal of Moral Education, 34*(2), 185-197.
- Stott, A. (2004). Issues in the socialisation process of the male student nurse: Implications for retention in undergraduate nursing courses. *Nurse Education Today, 24*, 91-97.
- Şahan, H. (2007). *Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü* (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şahin, M. (2012). Eğitimi ve okulu etkileyen bazı sosyal değişimlerin kavramsal çözümlemesi. *Milli Eğitim, 194*, 132-194.
- Tierney, W. G., Corwin, Z. B., & Coylar, J. E. (2005). *Preparing for college: Nine elements of effective outreach*. Albany, NY: SUNY Press.
- Vatandaş, S. (2020). Sosyalleşme ve sosyalleşmenin sosyal medya mecralarındaki anlamsal ve işlevsel dönüşümü. *Erciyes İletişim Dergisi / Journal of Erciyes Communication, 7*(2), 813-832.
- Weidman, J. C. (1989). Undergraduate socialization: A conceptual approach. In *Higher education: handbook of theory and research*. Edited by Smart, John C. Vol. V, pp. 289-322. New York: Agathon Press.
- Weidman, J. C., Darla J. Twale, & Elizabeth L. Stein. (2001) Socialization of Graduate and Professional Students in Higher Education: A Perilous Passage *ASHE-ERIC Higher Education Report, 28*, 3. San Francisco: Jossey-Bass.
- Wenbin, N. (2008). *The advantages and disadvantages of written and spoken communication*. The McGraw-Hill.
- www.siirt.edu.tr/detay/tarihce/599433.html (Erişim tarihi: 14.09.2022)
- Yağmur, Y. ve Tarcan İçigen, E. (2016). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme süreci ve

rekreasyon faaliyetlerinin incelenmesi üzerine bir çalışma. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 27(2), 227-242.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seękin Yayınları.